

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1

สาลินี สุขศิริ*¹

Salineesuksiri@gmail.com.*

ส่งบทความ 24 เมษายน 2569 แก้ไข 19 พฤษภาคม 2569 ตอบรับ 21 พฤษภาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อคุณภาพนักเรียน 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน และ 4) ประเมินผลการใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา กรอบแนวคิดศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด คุณภาพนักเรียน และความพึงพอใจ ประชากร คือ ครู จำนวน 22 คน นักเรียน จำนวน 345 คน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกร้อยละของคะแนน แบบสรุปผลงานเชิงประจักษ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ ค่าความตรงด้านเนื้อหา ตั้งแต่ 0.80-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย การวางแผน การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด การนำไปปฏิบัติ และการนิเทศและประเมินผล รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด 3) การนำไปปฏิบัติ และ 4) การนิเทศและประเมินผล องค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครูและบุคลากร 3) นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน และ 4) องค์การที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ครูสามารถปฏิบัติตามรูปแบบได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินผลการใช้และปรับปรุงรูปแบบ พบว่า ด้านผลการประเมินคุณภาพนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น และผลงานเชิงประจักษ์ของโรงเรียน บุคลากร และนักเรียน ได้รับรางวัลระดับชาติ ด้านความพึงพอใจของนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของครูในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสิ่งที่ควรเพิ่มเติมเพื่อการปรับปรุงรูปแบบ คือ การใช้ข้อมูลย้อนกลับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และภาคีเครือข่าย

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด, คุณภาพนักเรียน

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (corresponding author)

¹ โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) จังหวัดนนทบุรี

Development of a Hybrid Learning Management Model for Enhancing Student Quality at Wat Buakwan School (Meetap Rat Bamrung) under the Office of Nonthaburi Primary Educational Service Area 1

Salinee Suksiri*¹

Salineesuksiri@gmail.com*

Received: April 24, 2026 Revised: May 19, 2026 Accepted: May 21, 2026

Abstract

This research aims to 1) investigate information related to hybrid learning management to develop student quality, 2) develop a hybrid learning management model for student quality, 3) test the hybrid learning management model to develop student quality, and 4) evaluate the effectiveness and improvement of the hybrid learning management model to enhance student quality, using research and development methodology. The framework included administration, learning management, hybrid learning management, student quality and satisfaction. The population consisted of 22 teachers, 345 students and parents at Wat Buakwan School (Meetap Rat Bamrung). The research tools used included document synthesis forms, opinion questionnaires, semi-structured interviews, percentage score recording forms, empirical evidence summaries, and satisfaction questionnaires. The content validity ranged from 0.80-1.00. Data were analyzed using mean, standard deviation, percentages, and content analysis.

The findings revealed that hybrid learning management for improving student quality consisted of planning, designing hybrid learning, implementation, and supervision and evaluation. The hybrid learning management model consists of 3 components as follows: Component 1: Introduction, with 2 sub-components: 1) Principles, 2) Objectives; Component 2 : Management Process, with 4 sub-components: 1) Planning, 2) Designing hybrid learning, 3) Implementation, and 4) Supervision and Evaluation; Component 3: Conditions for Success, with 4 sub-components: 1) Administrators, 2) Teachers and Staff, 3) Students and Parents, and 4) Related Organizations. The suitability and feasibility of the model and its implementation manual, as evaluated by seven experts, were rated at the highest level. The results of the model's implementation showed that teachers implemented model was highly practical. The evaluation results regarding the use and improvement of the model showed that the average scores for student quality assessments increased, and the school, personnel, and students received national awards for their achievements. Overall satisfaction among students and parents was at a high level, while teachers' overall satisfaction was at the highest level. Furthermore, improvements to the model should include the use of feedback, active learning, professional learning communities, and partnerships.

Keywords: Learning Management, Hybrid Learning, Student Quality

* Corresponding Author

¹Wat Buakwan School (Meetap Rat Bamrung) Nonthaburi Province

บทนำ

เทคโนโลยีดิจิทัลได้ก้าวเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตของประชากรในประเทศตั้งแต่ระดับครอบครัวถึงชุมชน สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการศึกษาของประเทศ ทำให้หลายหน่วยงานมีการกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้สามารถปรับตัวทันสถานการณ์โลกด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย นิตยา นาอินทร์ และคณะ (2564) กล่าวว่า เด็กและเยาวชนยุคใหม่ที่เติบโตมาพร้อมกับอุปกรณ์ไอทีต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และรับข่าวสารได้อย่างง่ายดาย จึงทำให้มีทั้งผลดีและผลเสียตามมา ส่งผลให้เกิดทักษะชีวิตใหม่ ๆ ที่ทำให้เราต้องส่งเสริมและพัฒนาทักษะเหล่านี้ติดตัวให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กและเยาวชน มีภูมิคุ้มกันตนเองในยุคดิจิทัล ในการเรียนรู้ของเด็กรุ่นใหม่ก็เปลี่ยนตามไปด้วย ซึ่งวิธีการเรียนรู้ของเด็กรุ่นใหม่ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้เพียงแต่ในห้องเรียนอย่างเดียว สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ผู้สอนก็ไม่จำเป็นต้องสอนความรู้แค่ในห้องเรียนอย่างเดียว และความรู้ก็ไม่ได้อยู่ที่ผู้สอนเพียงคนเดียว นักเรียนสามารถค้นคว้าได้ด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดรูปแบบของการเรียนรู้ใหม่ ๆ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเกี่ยวข้อง ผนวกกับจากการเกิดโรค COVID-19 ระบาดในช่วงที่ผ่านมา ต้องมีการเว้นระยะห่างเพื่อเป็นการป้องกันโรคระบาดดังกล่าว ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เปลี่ยนไปเป็นการเรียนรู้แบบไฮบริด จึงทำให้ทั้งผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนและนักเรียนได้เรียนรู้ต่อเนื่อง สถานศึกษาจำเป็นต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่และเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษา การผสมผสานการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดก็เป็นแนวทางหนึ่งที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้

การเรียนแบบไฮบริดเป็นการผสมผสานการเรียนแบบออฟไลน์และออนไลน์ เป็นรูปแบบที่ง่ายที่สุด โดยการเรียนรู้แบบออนไลน์ หมายถึง การเรียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรืออินทราเน็ต ส่วนการเรียนแบบออฟไลน์นั้น หมายถึง การเรียนแบบเผชิญหน้าในชั้นเรียนปกติ ผู้สอนจะใช้ช่องทางทั้งสองอย่างนี้ร่วมกันในการจัดการเรียน การสอนจะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนได้ ซึ่งการเรียนแบบไฮบริดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยผสมผสานการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน (Synchronous) และคนละเวลากัน (Asynchronous) ที่เชื่อมโยงกันด้วยเครือข่ายโทรคมนาคม สามารถเรียนในห้องเรียนก็ได้ ออนไลน์ก็ได้ คนละที่หรือที่เดียวกันก็ได้ (ฤกษ์พงษ์ เลิศบำรุงชัย, 2564) ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Linder (2017) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้แบบไฮบริดเป็นการนำส่วนที่ดีที่สุดของการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมและระบบการศึกษาทางไกลทางอิเล็กทรอนิกส์มาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน การเรียนรู้แบบไฮบริดจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยี ด้านเนื้อหาหลักสูตรวิชา ด้านผู้สอน และด้านนักเรียน

โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตร อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความเป็นไทย มีวินัยและคุณธรรม ก้าวทันโลกปัจจุบัน รู้เท่าทันอนาคต โรงเรียนจึงได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันร่วมกับครูผู้สอน พบว่า นักเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจการเข้าถึง และการนำข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการเลือกใช้ให้เกิดความปลอดภัยทางไซเบอร์ ขาดความรู้ ความสามารถ และความต่อเนื่องในการนำแอปพลิเคชัน แพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้จัดกิจกรรมการเรียน การสอน และโรงเรียนขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง), 2566) ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) ขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการบริหาร จัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ผู้วิจัยได้นำกรอบทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาเป็นฐาน ในการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานร่วมกับครูผู้สอน (รังสิมันต์ ยาละ, 2567) ผนวกกับการใช้ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ในการจัดโครงสร้างความพร้อมทั้งด้านเทคโนโลยี หลักสูตร และบุคลากรให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน อย่างเป็นระบบ (Zhong, & Rosli, 2025) โดยมีวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA เป็นกลไกในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบ และสะท้อนผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Zhao, et al 2022) อันจะนำไปสู่การยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
4. เพื่อประเมินผลการใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการ 4 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

1.1 กลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครูโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีวิทยฐานะชำนาญการ) จำนวน 22 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน (ไม่รวมผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้แทนครู) และผู้ปกครองเครือข่าย จำนวน 24 คน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษากระบวนการบริหารในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ทั้งสิ้นจำนวน 59 คน

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด 2) สภาพความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด 3) กระบวนการบริหารในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี และ 4) องค์ประกอบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

1.3 ระยะเวลาการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

2.1 กลุ่มเป้าหมายในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) ร่างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 2) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 3) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน และ 4) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

2.3 ระยะเวลาการศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน และตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

3.1 ประชากร/ตัวอย่าง ในการศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีวิทยฐานะชำนาญการ) ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2567 จำนวน 22 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดบัวขวัญ(มีวิทยฐานะชำนาญการ) ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 345 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน และระดับการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

3.3 ระยะเวลาการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในปีการศึกษา 2567

ระยะที่ 4 การประเมินผลการใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

4.1 กลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้ข้อมูล

1) กลุ่มเป้าหมายในการประเมินคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน (RT) ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (NT) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) และผลงานเชิงประจักษ์

1.1) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 345 คน

1.2) แหล่งข้อมูลในการศึกษาผลงานเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน คือ ผลงานหรือรางวัลที่โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) ครู บุคลากร และนักเรียนได้รับหลังจากการนำรูปแบบไปใช้

2) กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 161 คน ครูโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2567 จำนวน 22 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 345 คน

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน (RT) ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (NT) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) และผลงานเชิงประจักษ์ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 3) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 4) ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพนักเรียนตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน และ 5) ผลการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

4.3 ระยะเวลาการศึกษา ผู้วิจัยได้ประเมินเพื่อปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) หมายถึง กรอบแนวทางหรือกระบวนการที่ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) ออกแบบและดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Face-to-Face Learning) เข้ากับการเรียนรู้ออนไลน์ (Online Learning) อย่างเป็นระบบและมีการจัดการเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับครูและเพื่อนร่วมชั้น และการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในด้านความรู้ ความสามารถของนักเรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และผลงานเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนนำ 2) กระบวนการบริหาร และ 3) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

2. คุณภาพนักเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนานักเรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน (RT) ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (NT) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) และผลงานเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บราษฏร์บำรุง) โดยวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด 2) การพัฒนารูปแบบ 3) การทดลองใช้รูปแบบ และ 4) การประเมินผลการใช้และปรับปรุงรูปแบบ

2. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยดำเนินการดังนี้ 1) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ โดยการสังเคราะห์จากเอกสาร 2) การศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด โดยการสอบถามครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองเครือข่าย และ 3) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด โดยการศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด ประกอบด้วย 1) การยกร่างรูปแบบโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการกับคณะครูโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บราษฏร์บำรุง) เพื่อจัดทำร่างรูปแบบตามกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษา และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นร่างรูปแบบ 2) การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2.3 ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด โดยขั้นตอนนี้มุ่งเน้นที่กระบวนการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด ประกอบด้วย 1) ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บราษฏร์บำรุง) จำนวน 345 คน ในปีการศึกษา 2567 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA บูรณาการเข้ากับองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ ในปีการศึกษา 2567 โดยภาคเรียนที่ 1 มุ่งการขับเคลื่อนรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด และภาคเรียนที่ 2 มุ่งการยกระดับคุณภาพสู่ความสำเร็จ 2) ผู้วิจัยประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดกับครูโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บราษฏร์บำรุง) จำนวน 22 คน และ 3) ผู้วิจัยประเมินระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

2.4 ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด โดยขั้นตอนนี้มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ที่เกิดกับคุณภาพนักเรียนและความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การประเมินคุณภาพนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน (RT) ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) และผลงานเชิงประจักษ์ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด 3) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด 4) ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพนักเรียน และ 5) การปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บราษฏร์บำรุง)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 17 ฉบับ ดังนี้

3.1 แบบสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนา

คุณภาพนักเรียน ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่ตำรา เอกสาร หรือเผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.2 แบบสอบถามสภาพความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการวางแผน จำนวน 10 ข้อ การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด จำนวน 10 ข้อ การนำไปปฏิบัติ จำนวน 10 ข้อ และการนิเทศและประเมินผล จำนวน 10 ข้อ รวมจำนวน 40 ข้อ ลักษณะของข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 และมีผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.960

3.3 แบบสัมภาษณ์องค์ประกอบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร และองค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) 1.00 ทุกข้อ

3.4 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00

3.5 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00

3.6 แบบบันทึกผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย การวางแผน การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด การนำไปปฏิบัติ และการนิเทศและประเมินผล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้วิธีการสร้างข้อสรุปร่วมกับครูผู้สอน

3.7 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) 1.00 ทุก และมีผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.991

3.8 แบบบันทึกร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากงานวิชาการของโรงเรียน

3.9 แบบบันทึกร้อยละของการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากงานวิชาการของโรงเรียน

3.10 แบบบันทึกคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากงานวิชาการของโรงเรียน

3.11 แบบบันทึกคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากงานวิชาการของโรงเรียน

3.12 แบบบันทึกคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากงานวิชาการของโรงเรียน

3.13 แบบสรุปผลงานเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากงานวิชาการของโรงเรียน

3.14 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 และมีผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.896

3.15 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) 1.00 และมีผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.961

3.16 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพนักเรียน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 และมีผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.966

3.17 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) 1.00

4. การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ไปทดลองใช้รูปแบบโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA บูรณาการเข้ากับองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ ในปีการศึกษา 2567 มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

ภาคเรียนที่ 1 การขับเคลื่อนรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

1) การวางแผน เพื่อสร้างทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยได้นำหลักการบริหาร 4 ประการ ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดและการมีส่วนร่วม มาเป็นเข็มทิศในการประชุมชี้แจงครูและบุคลากรเกี่ยวกับการใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยเน้นการวิเคราะห์บริบทจริงของโรงเรียน วัดบัวขวัญ (มีทรัพยากรบำรุง) เพื่อประเมินความพร้อมของนักเรียนและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล

2) การปฏิบัติตามแผน ครูออกแบบห้องเรียนเสมือนควบคู่ไปกับห้องเรียนปกติ มีการติดตั้งอุปกรณ์เทคโนโลยีและเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น คลิปวิดีโอและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อปรับพื้นฐานให้นักเรียนคุ้นเคยกับการเรียนรู้ด้วยตนเองและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวินัย

3) การนิเทศ ติดตาม ในลักษณะของการเป็น “เพื่อนร่วมคิด” (PLC) โดยผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศจะลงพื้นที่เยี่ยมเยียนชั้นเรียนเพื่อรับฟังปัญหาและให้คำปรึกษามากกว่าการตรวจประเมิน เพื่อให้ครูรู้สึกมั่นใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอน

4) การปรับปรุงพัฒนา โดยการนำปัญหาที่พบในภาคเรียนที่ 1 มาปรับลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ภาคเรียนที่ 2 และนำข้อมูลจากการนิเทศ ติดตาม มาปรับแผนการสนับสนุนด้านทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

ภาคเรียนที่ 2 การยกระดับคุณภาพสู่ความสำเร็จ

1) การวางแผน มุ่งไปที่ผลลัพธ์คุณภาพนักเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลผลการเรียนและพฤติกรรมจากภาคเรียนก่อนมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพ 6 ด้าน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน (RT) ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (NT) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) และผลงานเชิงประจักษ์

2) การปฏิบัติ ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนโดยเน้นกิจกรรมเชิงรุก (Active Learning) ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Peer-to-Peer) และมีครูเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) เพื่อสร้างสรรค์ผลงานเชิงประจักษ์

3) การนิเทศ ติดตาม เน้นการวัดผลตามสภาพจริงผ่านชิ้นงานและนวัตกรรมของนักเรียน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีประเมินผลที่รวดเร็วเพื่อให้ผลป้อนกลับ (Feedback) แก่นักเรียนได้ทันที ซึ่งกระบวนการนี้ช่วยให้นักเรียนเห็นจุดที่ต้องพัฒนาและเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

4) การปรับปรุงพัฒนา ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมผลสำเร็จและการปฏิบัติที่ดี มาสรุปเป็นองค์ความรู้ของสถานศึกษา มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและนักเรียนที่มีผลงานเด่น เพื่อสร้างแรงจูงใจและวัฒนธรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้สถิติที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมได้โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามสภาพความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ครู และ ผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ในการแปลผลค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/มีความพึงพอใจมากที่สุด, 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/มีความพึงพอใจมาก, 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/มีความพึงพอใจปานกลาง, 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/มีความพึงพอใจน้อย และ 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

5.1.2 วิเคราะห์ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น PNIModified (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558)

$$PNIModified = (I-D)/D$$

เมื่อ PNIModified แทน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันที่ปฏิบัติ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเคราะห์เอกสารการสัมภาษณ์ และการบันทึกข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิคการลงรหัส (Coding) และจัดกลุ่มหมวดหมู่ประเด็นสำคัญ เพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด จากนั้นจึงตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความสมเหตุสมผลและเป็นไปตามหลักวิชาการ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ 1) หลักการ ประกอบด้วย 1.1) หลักการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด 1.2) หลักการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 1.3) หลักการมีส่วนร่วม 1.4) หลักการพัฒนาคุณภาพนักเรียน 2) วัตถุประสงค์ ได้แก่ 2.1) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 2.2) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 2.3) เพื่อสร้างผลงานเชิงประจักษ์

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด ขั้นตอนที่ 3 การนำไปปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศและประเมินผล องค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ได้แก่ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูและบุคลากร 3) ด้านนักเรียนและผู้ปกครอง และ 4) ด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน รูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีโครงสร้างชัดเจน เป็นระบบ และประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญที่เชื่อมโยงกันอย่างสอดคล้อง ตั้งแต่ องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ ได้แก่ หลักการ และวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การออกแบบ การเรียนรู้แบบไฮบริด การนำไปปฏิบัติ และการนิเทศและประเมินผล องค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านครูและบุคลากร ด้านนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน และด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของ
โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บารามราษฎร์)

รูปที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ภายหลังจากการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยนำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นนำเสนอต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บารามราษฎร์) โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการประเมินแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน (n = 7)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด	4.80	0.41	มากที่สุด
ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด	4.81	0.42	มากที่สุด
ความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด	4.84	0.41	มากที่สุด
ความเป็นไปได้ของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด	4.84	0.41	มากที่สุด
ภาพรวม	4.82	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D.=0.41) โดยแต่ละรายการมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.80 ถึง 4.84

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน พบว่า ครูดำเนินงาน ตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย การวางแผน การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด การนำไปปฏิบัติ และการนิเทศและประเมินผล และครูมีความเห็นว่าจะสามารถปฏิบัติตามรูปแบบได้อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติ ตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน (N = 22)

องค์ประกอบ	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	การแปลผล
1. องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ	4.74	0.36	มากที่สุด
2. องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร	4.82	0.28	มากที่สุด
3. องค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ	4.82	0.29	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.83	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.83$, $\sigma=0.24$) เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.82$, $\sigma=0.28$) และองค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.82$, $\sigma=0.29$) ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.74$, $\sigma=0.36$) ตามลำดับ

4. ผลการประเมินผลการใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน พบว่า ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน (RT) ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (NT) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงขึ้น และผลงานเชิงประจักษ์ของโรงเรียน บุคลากร และนักเรียน ได้รับรางวัลผลงานระดับชาติ ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของครูโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ควรเพิ่มเติมเพื่อการปรับปรุงรูปแบบ คือ การใช้ข้อมูลย้อนกลับ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และภาคีเครือข่าย ควรนำมาเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีหีบราษฎร์บำรุง)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	μ	σ	การแปลผล
1. นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนในการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดได้ดี	4.40	0.85	มาก
2. นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนรู้นี้มีความเหมาะสมและทันสมัย	4.44	0.86	มาก
3. นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ได้	4.37	0.91	มาก
4. นักเรียนสามารถเข้าถึงบทเรียนออนไลน์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว	4.45	0.89	มาก
5. นักเรียนสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ	4.50	0.80	มาก
6. นักเรียนสามารถจัดสรรเวลาเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม	4.46	0.87	มาก
7. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.50	0.87	มาก

8. นักเรียนได้รับคำแนะนำจากครูทั้งในชั้นเรียนและผ่านช่องทางออนไลน์	4.47	0.89	มาก
9. นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้มากขึ้น	4.47	0.78	มาก
10. นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น	4.40	0.94	มาก
11. นักเรียนได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในบทเรียนมากขึ้น	4.47	0.80	มาก
12. นักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย	4.46	0.82	มาก
13. นักเรียนได้รับคำแนะนำและช่วยเหลือจากครูเมื่อมีปัญหาในการเรียน	4.61	0.75	มากที่สุด
14. นักเรียนรู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและออนไลน์	4.50	0.90	มาก
15. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.53	0.80	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.47	0.66	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.47$, $\sigma=0.66$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนได้รับคำแนะนำและช่วยเหลือจากครูเมื่อมีปัญหาในการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.61$, $\sigma=0.75$) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.53$, $\sigma=0.80$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ได้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$, $\sigma=0.91$)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน (N = 22)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	μ	σ	การแปลผล
1. โรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดอย่างชัดเจน	4.82	0.39	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสนับสนุนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	4.77	0.43	มากที่สุด
3. ครูได้รับการอบรมหรือพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด	4.77	0.43	มากที่สุด
4. โรงเรียนมีทรัพยากรและอุปกรณ์ที่เพียงพอในการจัดการเรียนรู้	4.59	0.59	มากที่สุด
5. โรงเรียนมีการจัดวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดอย่างเป็นระบบ	4.82	0.39	มากที่สุด
6. ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮบริดได้อย่างเหมาะสม	4.64	0.49	มากที่สุด
7. ครูสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียนได้	4.73	0.55	มากที่สุด
8. การจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.59	0.59	มากที่สุด
9. ครูสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนได้	4.77	0.43	มากที่สุด
10. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบไฮบริด	4.45	0.60	มาก
11. ผู้บริหารและครูมีการสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.77	0.43	มากที่สุด
12. การจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดสอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน	4.64	0.58	มากที่สุด
13. การบริหารจัดการเวลาในการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเหมาะสม	4.64	0.49	มากที่สุด
14. ครูได้รับคำแนะนำและการนิเทศจากผู้บริหารหรือผู้เชี่ยวชาญ	4.82	0.39	มากที่สุด
15. รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดช่วยลดภาระงานของครู	4.73	0.55	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.70	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.70$, $\sigma=0.39$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดอย่างชัดเจน, โรงเรียนมีการจัดวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดอย่างเป็นระบบ และครูได้รับคำแนะนำและการนิเทศจากผู้บริหารหรือผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.82$, $\sigma=0.39$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้,

ครูได้รับการอบรมหรือพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด, ครูสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนได้ และผู้บริหารและครูมีการสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.77$, $\sigma=0.43$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบไฮบริดของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.45$, $\sigma=0.60$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน

ที่มีต่อคุณภาพนักเรียน

(N = 345)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	μ	σ	การแปลผล
1. บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการจัดการเวลาในการเรียน	4.02	0.92	มาก
2. บุตรหลานของท่านสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและแบบออนไลน์	4.09	0.93	มาก
3. บุตรหลานของท่านสามารถประยุกต์ความรู้ที่เรียนไปใช้ได้	4.12	0.84	มาก
4. บุตรหลานของท่านมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้ดีขึ้น	4.10	0.84	มาก
5. บุตรหลานของท่านมีทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และตัดสินใจ	4.06	0.87	มาก
6. บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	4.23	0.83	มาก
7. บุตรหลานของท่านมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ดี	4.25	0.82	มาก
8. บุตรหลานของท่านสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้	4.13	0.84	มาก
9. บุตรหลานของท่านมีวินัยในการเรียนและการดำเนินชีวิต	4.08	0.88	มาก
10. บุตรหลานของท่านมีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่องาน	4.18	0.86	มาก
11. บุตรหลานของท่านแสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ	4.23	0.79	มาก
12. บุตรหลานของท่านมีความใฝ่เรียนรู้และรักการอ่าน	4.03	0.86	มาก
13. บุตรหลานของท่านสามารถทำงานกลุ่มกับเพื่อนร่วมห้องเรียนได้ดี	4.18	0.90	มาก
14. บุตรหลานของท่านมีความภาคภูมิใจในตนเอง	4.17	0.91	มาก
15. บุตรหลานของท่านมีการเตรียมความพร้อมในการเผชิญโลกอนาคต	4.20	0.83	มาก
รวมเฉลี่ย	4.14	0.74	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณภาพนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.14$, $\sigma=0.74$) เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุตรหลานของท่านมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.25$, $\sigma=0.82$) รองลงมา ได้แก่ บุตรหลานของท่านแสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.23$, $\sigma=0.79$) และบุตรหลานของท่านมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.23$, $\sigma=0.83$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ บุตรหลานของท่านมีความสามารถในการจัดการเวลาในการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.02$, $\sigma=0.92$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน จากเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี พบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีทบราษฎร์บำรุง) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด 3) การนำไปปฏิบัติ และ 4) การนิเทศและประเมินผล องค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครูและบุคลากร 3) นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน และ 4) องค์การที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเป็นรูปแบบการดำเนินงานที่มุ่งพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างมีแบบแผนและขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดหลักการออกแบบการเรียนรู้

แบบไฮบริดของ Graham (2021) ที่ชี้ว่า หัวใจสำคัญของการบริหารการเรียนรู้แบบไฮบริดคือ ขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้ที่ไร้รอยต่อ และมีระบบการนิเทศติดตามผลอย่างใกล้ชิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานนท์ คำปิวทา (2565) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 2 คือ กระบวนการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และองค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Meedindum and Jedaman (2024) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศิลปะทัศนศิลป์อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในชั้นเรียน 4) การออกแบบบทเรียน 5) การมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ 6) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การค้นหาปัญหาจริง การแสวงหาแนวคิดเพื่อแก้ปัญหา การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการได้รับการยอมรับในผลงาน และ 7) การประเมินผลและการให้ข้อเสนอแนะ

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีทบราษฎร์บำรุง) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ หลักการ และวัตถุประสงค์ โดยหลักการ ประกอบด้วย 1.1) หลักการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด 1.2) หลักการเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 1.3) หลักการมีส่วนร่วม และ 1.4) หลักการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่ 2.1) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน 2.2) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน และ 2.3) เพื่อสร้างผลงานเชิงประจักษ์ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด 3) การนำไปปฏิบัติ และ 4) การนิเทศและประเมินผล สอดคล้องกับ นิตยา นาคอินทร์ (2566) ได้กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริดเป็นระบบการจัดการเรียนรู้ที่นำข้อดี ในการเรียนรู้แบบออนไลน์และการเรียนรู้ในห้องเรียนเข้าไว้ด้วยกัน โดยเน้นการผสมผสานวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน ผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุก และได้ใช้กระบวนการคิด รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้มากขึ้น ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment) 2) การเรียนเนื้อหาแบบออนไลน์ (Online Content) 3) การเรียนแบบร่วมมือ (Collaboration) 4) การมีส่วนร่วมและการโต้ตอบ (Engagement and Interactivity) และ 5) การประเมินและผลป้อนกลับ (Assessment and Feedback) สอดคล้องกับ Udoh and Akuegwu (2023) ได้นำเสนอโมเดลการวางแผนการศึกษาที่ครอบคลุมถึง 7 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการวางแผน การวางแผน การจัดทำแผน การจัดทำรายละเอียดแผน การอนุมัติแผน การนำไปปฏิบัติ และการประเมินแผน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การนำแผนไปปฏิบัติไม่ใช่กระบวนการที่แยกส่วน แต่เชื่อมโยงกับกระบวนการอื่นอย่างมีพลวัต และการนำแผนไปปฏิบัติจะถือว่าได้รับการนำไปปฏิบัติเมื่อโครงการทั้งหมดได้รับการนำไปปฏิบัติ ขั้นตอนนี้มีลักษณะเฉพาะคือ การจัดสรรทรัพยากรให้กับภาคการศึกษา ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับแต่ละโครงการประกอบด้วย ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน และวัสดุ และสอดคล้องกับ U.S. Department of Education (2020) ได้เสนอโมเดลการนำไปปฏิบัติของ National Implementation Research Network (NIRN) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสำรวจ (Exploration) (2) การติดตั้งระบบสนับสนุน (Installation) (3) การดำเนินการเบื้องต้น (Initial Implementation) และ (4) การดำเนินการเต็มรูปแบบ (Full Implementation) โดยเน้นการสร้างความพร้อมและเสริมพลังให้แก่บุคลากรในทุกระดับ สอดคล้องกับ กฤษณะ ไกรสี และอัมพร สินทร (2567) กล่าวว่า การนิเทศและประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา

มีทักษะและความรู้ที่ทันสมัย รวมถึงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น องค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูและบุคลากร 3) ด้านนักเรียนและผู้ปกครอง และ 4) ด้านองค์กรที่เกี่ยวข้อง และผลการตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีวัตถุประสงค์เฉพาะสอดคล้องกับสภาพบริบท สภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนา การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี และสรุปแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด แล้วนำข้อมูลมากำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ผลการดำเนินงานตามรูปแบบ พบว่า ครูและบุคลากรดำเนินงานตามรูปแบบ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด ขั้นตอนที่ 3 การนำไปปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 4 การนิเทศและประเมินผล โดยผลการสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติตามรูปแบบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานตามรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ มีรายละเอียดวิธีดำเนินการและเครื่องมือที่ใช้ทุกขั้นตอน มีการประชุมทำความเข้าใจก่อนการทดลองใช้ มีเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม โดยผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามให้คำปรึกษา สร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ครูมีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และมีความสามารถในการดำเนินงานตามรูปแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญเทพ สิทธิเชื้อ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบไฮบริดเพื่อเสริมสมรรถนะนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ได้พบว่า 1. รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบไฮบริด มีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ การวิเคราะห์และวางแผน การออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผล 2. การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบไฮบริด พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบไฮบริด ประกอบด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) สัดส่วนร้อยละ 30 และการเรียนรู้โดยใช้ระบบออนไลน์ (Online Learning) สัดส่วนร้อยละ 70 สำหรับองค์ประกอบของการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบไฮบริดมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์และวางแผน 2) การออกแบบ 3) การพัฒนา 4) การนำไปใช้ 5) การประเมินผล และ 6) ทักษะและสมรรถนะด้านดิจิทัลของผู้สอน ผลการวิเคราะห์คุณภาพบทเรียนบนระบบเครือข่าย (LMS) จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ คุณภาพด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์อยู่ในเกณฑ์ดี และคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดี

4. ผลการประเมินผลการใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน พบว่า ผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน ด้านผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ ด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐานของนักเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น ด้านผลงานเชิงประจักษ์ ส่งผลให้บุคลากร นักเรียน และโรงเรียนได้รับรางวัลระดับประเทศ และด้านเป็นโรงเรียนต้นแบบในการศึกษาจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นระบบจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ผ่านการหาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ โดยรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด นำสู่การปฏิบัติได้จริง ซึ่งครูและบุคลากร มีความตั้งใจและความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มุ่งมั่น ทุ่มเทในการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดให้กับนักเรียน สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2561) กล่าวว่า คุณภาพนักเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของนักเรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mulyahati et. al. (2024) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้แบบไฮบริดตามโครงการ (Hybrid-PjBL) ต่อทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ค่าความน่าจะเป็น (sig) ที่ 0.00 < 0.05 ซึ่งหมายความว่ามีความแตกต่างที่สำคัญก่อนและหลังการใช้โมเดล Hybrid-PjBL ดังที่เห็นได้จากคะแนนก่อนการทดสอบและหลังการทดสอบ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเผยให้เห็นการเพิ่มขึ้นของคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดสอบและหลังการทดสอบสำหรับทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ในหลักสูตรการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาและวรรณกรรม คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้นจาก 13.74 เป็น 18.15 ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้นจาก 32.22 เป็น 39.19 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงในทักษะทั้งสองหลังจากใช้โมเดล Hybrid-PjBL การศึกษานี้สรุปได้ว่า มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญหลังจากใช้โมเดล Hybrid-PjBL ต่อทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ในหลักสูตรการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาและวรรณกรรมในโรงเรียนประถมศึกษาแบบจำลองนี้สนับสนุนให้นักเรียนสร้างความรู้ของตนเองและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ส่งผลให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ที่ดีขึ้น

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับมากและความพึงพอใจของครู อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบมีวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้จริง นำสู่การปฏิบัติและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอื่นได้ มีการสรุปรายงานที่เชื่อถือได้ โดยมีการเผยแพร่สู่สาธารณะชนอย่างต่อเนื่องและเป็นที่ยอมรับ เห็นได้จากการเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงานของสถานศึกษาอื่น การได้รับรางวัลระดับชาติ และการยอมรับจากชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นาริยะ เจะโนะ และวิชัย นภาพงศ์ (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบไฮบริดเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการเรียนรู้สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบไฮบริด อยู่ในระดับมาก

ผลการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน จากข้อค้นพบและข้อเสนอแนะถึงสิ่งที่ควรเพิ่มเติมในรูปแบบ คือ การใช้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และภาคีเครือข่าย (Collaborative Network) ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นการนำผลจากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย (2564) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้จะต้องประเมินและให้ผลป้อนกลับได้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความรับผิดชอบ และการกำกับตนเองของนักเรียน โดยเฉพาะในบริบทการเรียนรู้ออนไลน์ การจัดการกิจกรรมที่หลากหลายและยืดหยุ่น เพื่อตอบสนองต่อความสามารถและรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างของนักเรียน สอดคล้องกับ ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์ และคณะ (2563) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบไฮบริดเป็นการผสมผสานวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และนักศึกษากับนักศึกษา ผ่านเครื่องมือและซอฟต์แวร์ที่ได้มาตรฐานระดับโลก ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และได้ใช้กระบวนการคิด รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้มากขึ้น การทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นการพัฒนาทักษะการออกแบบการเรียนรู้แบบไฮบริดเชิงลึก โดยการใช้ข้อมูลจากการประเมินนักเรียนเพื่อปรับการสอนรายบุคคล และการพัฒนาคู่มือหรือแนวปฏิบัติกรณีการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างเป็นระบบก่อนเริ่มการนิเทศ สอดคล้องกับ กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย (2564) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่ถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ โดยการจำลองประสบการณ์ในห้องเรียนให้เกิดขึ้นในรูปแบบออนไลน์ทุกคน สามารถช่วยกันให้ข้อมูลสร้างองค์ความรู้ พุดคุยกันได้ และภาคีเครือข่าย สอดคล้องกับ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ และ สรสิริ วรวรรณ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยแห่งความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนพระราชวัง: มิติภาครัฐและภาคเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแห่งความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อยกระดับการพัฒนาโรงเรียนพระราชวัง ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ และเป้าหมายเชิงรุกร่วมกัน 2) การใช้ทรัพยากรร่วมกัน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชน 4) ภาวะผู้นำที่คล่องแคล่วว่องไว และ 5) ระบบสนับสนุนและกำกับติดตาม โดยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อความร่วมมือ ได้แก่ การสนับสนุนเชิงการเมือง ค่านิยมทางสังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานระหว่างองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ส่วนนำ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร และองค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ผู้นำไปใช้ควรให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอน ศึกษารายละเอียดของรูปแบบจากคู่มือการใช้ และนำไปปรับใช้ตามบริบทและสภาพปัญหา

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ที่พัฒนาขึ้น ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน (RT) ด้านผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (NT) ด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) และผลงานเชิงประจักษ์เพิ่มขึ้น ผู้นำไปใช้ควรศึกษาสภาพปัญหาคุณภาพนักเรียนเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่ตรงจุด และสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนไปใช้ในการขยายผลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดของโรงเรียนในสังกัด ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด

2.2 ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างยั่งยืน

2.3 ควรศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย. (2564, 10 พฤษภาคม). การเรียนรู้แบบปรับเปลี่ยนได้ (Hybrid Learning).

<https://touchpoint.in.th/hybrid-learning/>

กฤษณะ ไกรสี และอัมพร สินทร. (2567). การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาแบบออนไลน์ในยุคดิจิทัล.

วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 12(3), 96-108. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jgsnbsc-journal/article/view/275015>

ชานนท์ คำปวิทา. (2565). รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธัญเทพ สิทธิเสื่อ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสมรรถนะ

นักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,

10(40), 332-342. <https://jeal.snru.ac.th/ArticleView?ArticleID=1161>

- นาริยะ เจะโนะ และวิชัย นภาพงศ์. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะการเรียนรู้สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านนาละ จังหวัดปัตตานี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 18(1), 93-102. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yrh_human/article/view/252669
- นิตยา นาคอินทร์. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัลสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิตยา นาคอินทร์, สุภาณี เสงศรี, รุจโรจน์ แก้วอุไร และกิตติพงษ์ พุ่มพวง. (2564). 8 ทักษะ “ความฉลาดทางดิจิทัล” ของนักศึกษาวิชาชีพครูสู่การเป็นพลเมือง 4.0.” *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 14(1), 1-11. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/crrugds_ejournal/article/view/240437
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. สุวีริยาสาส์น.
- รังสิมันต์ ยาละ. (2567). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี. *วารสารวิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4*, 3(1), 1-14. <https://ph03.tci-thaijo.org/index.php/JRVED/article/view/4334>
- โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บรรณารักษ์บำรุง). (2566). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2566*. โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บรรณารักษ์บำรุง).
- ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์, ภูริสร ฐานปัญญา และเกรียงไกร สัจจะหยุดย. (2563). การเรียนการสอนแบบไฮบริด (Hybrid Learning) กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 12(3), 213-224. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/article/view/245900>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ และสรสิริ วรวรรณ. (2563). ปัจจัยแห่งความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนประชารัฐ: มิติภาครัฐและภาคเอกชน. *วารสารเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 48(2), 321-341. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDUCU/article/view/243214>
- Graham, C. R. (2013). *Emerging Practice and Research in Blended Learning*. (3rd ed). Routledge.
- Linder, K. E. (2017). Fundamentals of hybrid teaching and learning. *New Directions for Teaching and Learning*, 140, 11-18, https://ideacontent.blob.core.windows.net/content/sites/2/2020/01/Fundamentals_of_Hybrid_Teaching_and_Learning.pdf
- Meedindum, T., & Jedaman, P. (2024). Developing a Model of Hybrid Learning Management in Conjunction with Effective Visual Arts Learning Participation. *Asia Research Network Journal of Education*, 4(2), 86–94. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/arnje/article/view/274723>
- Mulyahati, B., Darmansyah, D., & Effendi, Z.M. (2024). The Effect of the Hybrid Project-Based Learning (Hybrid-PjBL) Model on Critical Thinking and Creativity Skills. *Salud, Ciencia y Tecnología*, 4, 1345, <https://doi.org/10.56294/saludcyt2024.1345>

- Udoh, D., & Akuegwu, B. A. (2023). The Planning Process for Effective Implementation of Educational Programmes. *Prestige Journal of Education*, 6(1), 87-95. <https://openaccessglobal.com/wp-content/uploads/2023/07/The-Planning-Process-for-Effective-Implementation-of-Educational-Programmes.pdf>
- U.S. Department of Education. (2020). *ESSA Implementation Planning Tool*.
- Zhao, L., Zhang, M., Fan, W., & Wang, Y. (2022). Application of the Plan-Do-Check-Act Cycle to Quality Management of Online Teaching for Nursing Students in China During the COVID-19 Pandemic: A Self-Controlled Trial. *Research Square*, 1, 1-14. <https://assets-eu.researchsquare.com/files/rs-1813585/v1/25aff148-f86c-4430-b8c4-f27e49be481f.pdf?c=1663316071>
- Zhong, Y., & Rosli, M. S. (2025). A Systematic Review of Hybrid Learning in Higher Education: Implementations Status, Advantages, Challenges, and Future Directions. *International Journal of Education Psychology and Counseling*, 10(60), 1-33. https://www.researchgate.net/publication/397667415_A_SYSTEMATIC_REVIEW_OF_HYBRID_LEARNING_IN_HIGHER_EDUCATION_IMPLEMENTATION_STATUS_ADVANTAGES_CHALLENGES_AND_FUTURE_DIRECTIONS
-